

نام و نام خانوادگی		نام آزمون: علوم و فنون ادبی ۲ (سال یازدهم)	رشته: ادبیات و علوم انسانی								
سال تحصیلی: دی ماه ۱۳۹۶		نام دبیرستان: استعدادهای درخشان فرزنانگان	مدت زمان پاسخگویی: ۹۰ دقیقه								
ردیف	شرح سؤالات		شمارک								
۱	بخش نخست: تاریخ ادبیات ۲ نمره درستی یا نادرستی هریک از موارد زیر را به ترتیب با نشان «ص» و «غ» در مقابل آن ها مشخص کنید. الف) عبید زاکانی در منظومه رساله دلگشا ناهنجاری های اجتماعی را به شیوه تمثیل بیان کرده است. ب) فخرالدین عراقی در کتاب لمعات خود، سیر و سلوک عرفانه را در قالب نظم و نثر نوشته است.		۰.۵								
۲	هریک از القاب ردیف «الف» را به صاحبان خود در ردیف «ب» به هم وصل کنید. (در ردیف «ب» یک مورد اضافی است).		۰.۵								
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>ردیف «الف»</th> <th>ردیف «ب»</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۱. شوخ طبع آگاه</td> <td>شیخ سعدی</td> </tr> <tr> <td>۲. فرمانروای ملک سخن</td> <td>خواجه حافظ</td> </tr> <tr> <td></td> <td>عبید زاکانی</td> </tr> </tbody> </table>		ردیف «الف»	ردیف «ب»	۱. شوخ طبع آگاه	شیخ سعدی	۲. فرمانروای ملک سخن	خواجه حافظ		عبید زاکانی	
ردیف «الف»	ردیف «ب»										
۱. شوخ طبع آگاه	شیخ سعدی										
۲. فرمانروای ملک سخن	خواجه حافظ										
	عبید زاکانی										
۳	کدام اثر در مورد بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان نوشته شده است؟		۰.۲۵								
۴	(۱) نفحات الانس (۲) تذکره دولت شاه (۳) تذکره الاولیا (۴) ۱ و ۳		۰.۲۵								
۵	شمس قیسی رازی کدام اثر را در علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر به نثری عالمانه نوشته است؟ در جدول زیر اثر مربوط به هر کدام از شاعران و نویسندگان را به هم وصل کنید. (در ردیف الف یک مورد اضافی است).		۰.۵								
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>ردیف «الف»</th> <th>ردیف «ب»</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>جامع التواریخ</td> <td>حمدالله مستوفی</td> </tr> <tr> <td>تاریخ گزیده</td> <td>سلمان ساوجی</td> </tr> <tr> <td>جمشید و خورشید</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		ردیف «الف»	ردیف «ب»	جامع التواریخ	حمدالله مستوفی	تاریخ گزیده	سلمان ساوجی	جمشید و خورشید		
ردیف «الف»	ردیف «ب»										
جامع التواریخ	حمدالله مستوفی										
تاریخ گزیده	سلمان ساوجی										
جمشید و خورشید											
۶	بخش دوم: سبک شناسی ۲ نمره کدام یک از گزینه های زیر مهم ترین ویژگی زبانی شعر سبک عراقی است؟ (۱) به کار گیری نشانه «مر» در کنار مفعول (۲) جایگزین شدن حرف «در» به جای «اندر» (۳) در آمیختگی مختصات نو و کهن (۴) به کار گیری لغات عربی به جای لغات فارسی اصیل		۰.۲۵								
۷	جای خالی را با توجه به فلمرو ادبی سبک عراقی کامل کنید.		۰.۵								
۸	در قرن هفتم تا نهم، در قلمرو سبک عراقی قالب..... رونق یافت و قالب..... از رواج افتاد. باور به قضا و قدر و باور به اختیار و اراده در شعر به ترتیب از ویژگی های فکری سبک کدام گزینه است؟		۰.۲۵								
۹	(۱) عراقی (۲) خراسانی (۳) خراسانی - عراقی (۴) عراقی - خراسانی		۰.۵								
	ابیات زیر را بخوانید و دو مورد از ویژگی های فکری حاکم بر آن را بنویسید. آتش است آب دیده مردم تو چو شمعی از او هراسان باش چون روان گشت خشک و تر سوزد که اول، آتش زشمع سر سوزد		۰.۵								
۱۰	عامل اصلی کاهش صحت و اتقان مطالب و انحطاط فکری نثر سبک عراقی را بنویسید		۰.۵								
۱۱	بخش سوم: زیباشناسی ۶ نمره در بیت «بیفشرد چون کوه پا بر زمین/ بخایید دندان به دندان کین» کدام پایه تشبیه محذوف است؟		۰.۲۵								
۱۲	در مصراع «گرت ز دست برآید چو نخل باش کریم» ویژگی مشترک مشبه و مشبه به را بنویسید.		۰.۲۵								
۱۳	نوع تشبیه موجود در ابیات زیر را از لحاظ ارکان (گسترده و فشرده بودن) در مقابل ابیات مشخص نمایید. (۱) علم بال است مرغ جانت را بر سپهر او برد روانت را (۲) زندگی آتشگی دیرینه پابرجاست / گر بیفروزش رقص شعله اش در هر کران پیداست		۰.۵								

۱۴

کدام گزینه در حوزه علم بیان بررسی می شود؟

- ۱) تشبیه و تلمیح
- ۲) مراعات نظیر و استعاره
- ۳) مجاز و کنایه
- ۴) تشخیص و حسن تعلیل

۱/۵

۱۵

با توجه به عبارت «مرغزاری نزه بود که از عکس ریاحین او پر زاغ چون دم طاووس نمودی و در پیش جمال او دم طاووس به پر زاغ مانستی»

۱) وجه شبه در تشبیه نخستین چیست؟

۱/۵

در کدام بیت تشبیه بیشتری مشهود است؟

۱/۵

۱) مرغ دل تا دام زلف و دانه خال تو دید

۲) تو همچون گل ز خندیدن لب با هم نمی آید

در مصرع نخست بیت زیر یک تشبیه فشرده اضافی و یک تشبیه فشرده غیر ترکیبی (اسنادی) بیابید و سپس تشبیه فشرده اضافی را به

غیرترکیبی و تشبیه فشرده غیر ترکیبی را به تشبیه اضافی تبدیل کنید.

۱

«از کیمیای مهر تو زر گشت روی من / آری به یمن شما خاک زر شود»

۱۸

ابیات زیر را بخوانید و سپس جدول را کامل کنید.

۱

دل عالمی بسوزی چو عذار برفروزی / تو از این چه سود داری که نمی کنی مدارا

سپید شد چو درخت شکوفه دار سرم / وز این درخت همین میوه غم است برم

واژه مجاز	معنای نانهاده (مجازی)	قرینه
عالم	.....	.....
.....	مو	.....

در بیت های زیر مجاز را مشخص نمایید و معنای نانهاده (حقیقی) و معنای نانهاده (مجازی) را بنویسید.

۱/۵

یکی دشت با دیدگان پر ز خون / که او تا کی آید ز آتش برون

سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی / چه خیال ها گذر کرد و گذر نکرد خوابی

۲۰

بخش چهارم: موسیقی شعر ۶ نمره

۱

درست یا نادرست بودن جداسازی پایه های آوایی مصراع های زیر را در محل خط چین ها بنویسید.

خُ دا یا	تُ دا نی	ک بر ما	چ آید	.....
با یخ ت گان	گو این س خن	سوزش نباشد	خام را	.....
دل می رود	ز دس تم	صاحب دل	ان خ دا را	.....
ز کوی یار	می آید	ن سی م با	د نوروی	.....

۲۱

مشخص کنید که هر یک از مصراع های زیر سه رکنی هستند یا چهار رکنی؟

۱

عزیم کاسه چشمم سرایت..... خوشا وقت شوریدگان غمش.....

عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را..... آفرین جان آفرین پاک را.....

۱/۵

رکن سوم مصراع «یار تویی غار تویی خواجه نگه دار مرا» را بنویسید. ....

۲۲

کدام گزینه نادرست است؟

۱/۵

۱) درتنگ های میان هر پایه، مرز پایه های آوایی را نشان می دهند.

۲) انتقال تداوم و تکرار منظم به چشم و گوش شنونده و موسیقایی بودن از ویژگی های شعر است.

۳) حضور در فضای آهنگین شعر سبب درک بار آوایی کلام ادبی (شعر) می شود.

۴) وزن شعر حاصل چینش به سامان ارکان عروضی است.

۱/۵

یک واژه هموزن برای واژه «بادبان» بنویسید.

۲۴

وزن واژه (اسم رکن) خوشه های هجایی زیر را بنویسید.

۱

..... : - - u   ..... : - u - -   ..... : - u u -   ..... : - - U

۲۵

مصراع نخست بیت «ما به غم خو کرده ایم ای دوست ما را غم فرست/تحفه ای کز غم پرستی نزد ما هر دم فرست» را در جدول زیر قرار دهید و موارد خواسته شده را بنویسید.

۱/۵

				پایه های آوایی
				وزن واژه
				خوشه های هجایی

بخش پنجم: نقد و تحلیل نظم و نثر ۴ نمره
متن زیر را از نظر تاریخ ادبیات و زیباشناسی بررسی کنید.

۲

«پس از ابر کرم باران محبت بر خاک ادم بارید و خاک آدم را گل کرد و به ید قدرت در گل از گل دل کرد» (مرصادالعباد)

ابیات زیر را از نظر گاه سبک شناسی و موسیقی شعر بررسی و تحلیل نمایید.

زنهار: ۱- از منظر سبک شناسی یک مورد ویژگی زبانی، یک مورد ویژگی ادبی و دو مورد ویژگی فکری نوشته شود. ۱ نمره
۲- موسیقی شعر فقط در یک بیت به دلخواه بررسی شود. ۱ نمره
من ندانستم از اول که تو بی مهر و وفایی
عهد نابستن از آن به که ببندی و نیایی

۲

دوستان عیب کنندم که چرا دل به تو دادم
باید اول به تو گفتن که چنین خوب چرایی

شمع را باید از این خانه به در بردن و کشتن
تا به همسایه نگوید که تو در خانه مایی

عشق و درویشی و انگشت نمایی و ملامت
همه سهل است تحمل نکنم بار جدایی

گفته بودم چو بیایی غم دل با تو بگویم
چه بگویم که غم از دل برود چون تو بیایی

آن نه خال است و زنخدان و سر زلف پریشان
که دل اهل نظر برد که سری است خدایی

تو میندار که سعدی ز کمندت بگریزد
که بدانست که در بند تو خوشتر که رهایی

محل پاسخ از نظر سبک شناسی: .....

محل پاسخ از نظر موسیقی شعر: .....

دبیر زبان و ادبیات فارسی دبیرستان استعدادهای درخشان فرزندانگان برازجان

اله کرم یزدان پناه